

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA
O LEASING SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
30. 6. 2017.**

Sarajevo, kolovoz 2017. godine

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (Agencija), kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) leasing društava, sačinila je Informaciju o leasing sustavu u Federaciji BiH sa stanjem na dan 30. 6. 2017., na temelju analize mjesečnih i kvartalnih izvješća o poslovanju, informacija i podataka koje su leasing društva dostavila Agenciji (*off site* nadzor) i podataka kojima raspolaže konstatiranim u kontrolama na licu mjesta (*on site* nadzor).

SADRŽAJ

I. UVOD	3
II. POSLOVNE PERFORMANSE LEASING SUSTAVA U FEDERACIJI BiH	4
1. STRUKTURA LEASING SUSTAVA	4
1.1. Broj leasing društava	4
1.2. Struktura vlasništva.....	4
1.3. Kadrovska struktura.....	4
2. FINANIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	5
2.1. Bilanca stanja	5
2.1.1. Obveze i kapital.....	8
2.1.2. Kvaliteta aktive	9
2.2. Profitabilnost.....	11
2.3. Ponderirana nominalna i efektivna kamatna stopa.....	13
2.4. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga.....	16
2.5. Tržišni udjel prema finansijskom volumenu i broju ugovora	17
III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	18
IV. PRILOZI	20

I. UVOD

Zakonom o leasingu („Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organiziranja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja leasing društava u Federaciji BiH. Regulatorne i nadzorne nadležnosti Agencije nad ovim Sektorom propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 7/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12) i internim aktima Agencije. Funkciju nadzora leasing društava Agencija obavlja neposrednim nadzorom (*on-site*) i posrednim nadzorom, odnosno, analizom izvješća koja leasing društva dostavljaju Agenciji (*off-site*), shodno Zakonom o leasingu i podzakonskim aktima Agencije navedenim u Prilogu 1. Informacije.

U Federaciji BiH na dan 30. 6. 2017. dozvolu za rad Agencije je imalo sedam leasing društava koja su djelatnost leasinga obavljala u sjedištu društva, kao i u sedam podružnica. U leasing društvima registriranim na području Federacije BiH ukupno je angažirano 138 zaposlenika, od čega su 123 zaposlenika angažirana putem ugovora o radu (stalno zaposleni), dok je 15 zaposlenika angažirano putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju (privremeno zaposleni).

Bilančna suma leasing društava u Federaciji BiH na dan 30. 6. 2017. iznosila je 410,4 milijuna KM, što je za 11,1 milijuna KM ili 2,6% smanjenje u odnosu na 31. 12. 2016. Ukoliko se usporede pojedinačne bilančne sume sedam leasing društava sa podacima na dan 31. 12. 2016., dolazi se do zaključka da je kod jednog leasing društva evidentan porast bilančne sume u iznosu od 17,8 milijuna KM, dok je kod šest leasing društava evidentan pad bilančne sume u ukupnom iznosu od 28,9 milijuna KM, od čega se na jedno leasing društvo, koje je obustavilo zaključivanje novih leasing ugovora odnosi 18,3 milijuna KM ili 63,1%.

U razdoblju od 1.1. do 30.6.2017. djelatnost leasinga u Federaciji BiH kao rezultat poslovanja je ostvarila dobit u iznosu od 1,7 milijuna KM. Tri leasing društva su iskazala negativan financijski rezultat u iznosu od 595 tisuća KM, od čega se na jedno leasing društvo odnosi 525 tisuća KM ili 88,2%, dok su četiri leasing društva iskazala pozitivan financijski rezultat u iznosu od 2,3 milijuna KM.

Ukupni kapital leasing društava na dan 30. 6. 2017. je iznosio 44,4 milijuna KM. U usporedbi sa 31. 12. 2016., navedena pozicija je smanjena za 2,0 milijuna KM ili 4,3%. Svih sedam leasing društava je iskazalo ukupan iznos kapitala iznad minimalnog iznosa propisanog zakonskim odredbama.

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga tijekom prve polovice 2017. godine iznosila je 78,4 milijuna KM i veća je za 10,3 milijuna KM ili 15,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine. Broj novozaključenih leasing ugovora u istom razdoblju je iznosio 1.897, a što je za 262 ugovora ili 16,0% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore financijskog leasinga zaključene u prvoj polovici 2017. godine iznosila je 3,4% za kratkoročne i 4,7% za dugoročne ugovore, dok je efektivna kamatna stopa za kratkoročne ugovore iznosila 5,6%, a za dugoročne 7,3% na godišnjoj razini.

Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa je iznosila 4,7%, a efektivna 7,3% na godišnjoj razini. U usporedbi s istim razdobljem prethodne poslovne godine kada je iskazana ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa od 5,1% i efektivna od 8,3% na godišnjoj razini, evidentan je nastavak trenda pada kamatnih stopa.

Promatrano prema vrsti korisnika leasinga, u strukturi novozaključenih leasing ugovora dominiraju ugovori zaključeni s pravnim osobama (94,3% od ukupnog volumena novozaključenih ugovora, dok se u strukturi financiranja prema predmetu leasinga 40,1% odnosi na financiranje putničkih vozila).

U razdoblju od 1.1 do 30.6.2017. od strane Agencije obavljene su četiri kontrole poslovanja leasing društava registriranih na području Federacije BiH, i to jedna opsežna kontrola, dvije kontrole izvršenja naloženih mjera danih rješenjem i jedna off site kontrola usklađenosti poslovanja s odredbama Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

II. POSLOVNE PERFORMANSE LEASING SUSTAVA U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA LEASING SUSTAVA

1.1. Broj leasing društava

Dozvolu za obavljanje poslova leasinga na dan 30. 6. 2017. posjeduju sljedeća leasing društva:

1. ASA Leasing d.o.o. Sarajevo,
2. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,
3. Porsche Leasing d.o.o. Društvo za poslove leasinga,
4. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
5. Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo,
6. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i
7. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva navedenih leasing društava je sljedeća: tri leasing društva se nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih pravnih osoba, jedno leasing društvo se nalazi u većinskom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok se tri leasing društva nalaze u 100% vlasništvu rezidentnih pravnih osoba. Tijekom prvog polugodišta 2017. godine nije bilo promjena u strukturi vlasničkih udjela leasing društava.

Detaljni podaci o pregledu vlasničke strukture leasing društava dani su u Prilogu 3. Informacije.

1.3. Kadrovska struktura

Na dan 30. 6. 2017. u leasing društvima registriranim na području Federacije BiH ukupno je angažirano 138 zaposlenika, od čega su 123 zaposlenika angažirana putem ugovora o radu (stalno zaposleni), dok je 15 zaposlenika angažirano putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju (privremeno zaposleni). U usporedbi s krajem prethodne poslovne godine evidentno je značajno smanjenje broja zaposlenih uslijed planirane statusne promjene pripajanja jednog leasing društva matičnoj banci. U navedenom društvu je smanjen broj zaposlenih za 23 zaposlenika ili 58,9% u odnosu na 31. 12. 2016. U Tablici 1. Informacije iskazani su podaci o broju zaposlenih u leasing sektoru po razdobljima.

Tablica 1: Broj zaposlenih u leasing sektoru					
				INDEKS	INDEKS
	31.12.2015	31.12.2016	30.6.2017	(2/3)	(3/2)
	1	2	3	4	5
Broj zaposlenih u leasing društvima sa sjedištem u FBiH					
Broj stalno zaposlenih	141	149	123	106	83
Broj privremeno zaposlenih	28	11	15	39	136
Broj zaposlenih u leasing društvima sa sjedištem u RS na području FBiH					
Broj stalno zaposlenih	9	0	0	0	0
Broj privremeno zaposlenih	0	0	0	0	0
UKUPNO	178	160	138	90	86

U kvalifikacijskoj strukturi zaposlenika u leasing sektoru na dan 30. 6. 2017. nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja. I dalje najveći udjel imaju zaposlenici s visokom stručnom spremom (78,3%), nakon čega slijede zaposlenici sa srednjom stručnom spremom (12,3%). U Tablici 2. Informacije su iskazani podaci o strukturi zaposlenih u leasing sektoru po razdobljima.

Tablica 2: Kvalifikacijska struktura zaposlenih								
	31.12.2015		31.12.2016		30.6.2017		INDEKS	INDEKS
	1	2	3	4	5	6	(2/3)	(2/3)
	1	2	3	4	5	6	4	5
Visoka stručna sprema	126	70,8%	120	75,0%	108	78,3%	95	89
Viša stručna sprema	5	2,8%	5	3,1%	4	2,9%	100	80
Srednja stručna sprema	33	18,5%	23	14,4%	17	12,3%	70	74
Ostali	14	7,9%	12	7,5%	9	6,5%	86	75
UKUPNO	178	100,0%	160	100,0%	138	100,0%	90	86

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 30. 6. 2017. na razini sektora leasinga na svakog zaposlenog se odnosi 3,0 milijuna KM aktive i na razini je prethodnog izvještajnog razdoblja. Analitički pokazatelji za pojedinačna leasing društva kreću se u rasponu od 0,5 do 4,3 milijuna KM aktive po zaposlenom.

2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Bilanca stanja

Ukupna bilančna suma leasing društava u Federaciji BiH na dan 30. 6. 2017. je iznosila 410,4 milijuna KM, što je za 11,1 milijuna KM ili 2,6% smanjenje u odnosu na 31. 12. 2016. Pojedinačno promatrano, kod jednog leasing društva je evidentan porast bilančne sume u iznosu od 17,8 milijuna KM, dok je kod šest leasing društava evidentno smanjenje bilančne sume u ukupnom iznosu od 28,9 milijuna KM, od čega se na jedno leasing društvo odnosi 18,3 milijuna KM ili 63,1% (leasing društvo koje je obustavilo zaključenje novih ugovora).

Na dva najveća leasing društva (promatrano po veličini aktive) odnosi se 64,3% od ukupne aktive leasing društava.

U strukturi ukupne aktive leasing društava najznačajniji udjel su imala neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga koja iznose 301,3 milijuna KM ili 73,4% od ukupne aktive sektora leasinga. U usporedbi sa 31. 12. 2016., neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga su manja za 5,3 milijuna KM ili 1,7%, dok su bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga manja za 8,1 milijuna KM ili 2,3%. U strukturi potraživanja po osnovi financijskog leasinga, na ugovore odobrene po osnovi financiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 66,7%, na ugovore odobrene po osnovi financiranja opreme odnosi se 24,8%, dok se na ugovore financijskog leasinga putem kojih su financirane nekretnine odnosi 8,5%.

U Tablicama 3. i 4. Informacije iskazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu (potraživanja prije umanjena po osnovi rezervi za gubitke) na dan 30. 6. 2017. i usporedni pregled strukture potraživanja sa 31. 12. 2016.

- u 000 KM -

Tablica 3: Struktura potraživanja po financijskom leasingu - 30. 6. 2017.					
STRUKTURA PREMA PREDMETU LEASINGA	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel u ukupnom potraživanju
1	2	3	4	5	6
Putnička vozila	38.774	59.705	1.678	100.157	32,8%
Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	43.242	58.180	2.340	103.762	33,9%
Strojevi i oprema	23.632	50.385	1.672	75.689	24,8%
Nekretnine	3.960	21.348	713	26.021	8,5%
Ostalo	16	12	0	28	0,0%
UKUPNO	109.624	189.630	6.403	305.657	100,0%
STRUKTURA PREMA KORISNIKU LEASINGA	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel u ukupnom potraživanju
1	2	3	4	5	6
Pravne osobe	100.360	171.579	5.904	277.843	90,9%
Poduzetnici	1.782	2.723	119	4.624	1,5%
Fizičke osobe	6.388	12.509	356	19.253	6,3%
Ostalo	1.094	2.819	24	3.937	1,3%
UKUPNO	109.624	189.630	6.403	305.657	100,0%

Tablica 4: *Struktura potraživanja po financijskom leasingu – usporedni pregled*

STRUKTURA PREMA PREDMETU LEASINGA	Potraživanja na dan 31. 12. 2016.	Potraživanja na dan 30. 6. 2017.	INDEKS
1	2	3	4
Putnička vozila	94.388	100.157	106
Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	104.171	103.762	100
Strojevi i oprema	83.868	75.689	90
Nekretnine	28.553	26.021	91
Ostalo	119	28	24
UKUPNO	311.099	305.657	98
STRUKTURA PREMA KORISNIKU LEASINGA	Potraživanja na dan 31. 12. 2016.	Potraživanja na dan 30. 6. 2017.	INDEKS
1	2	3	4
Pravne osobe	283.255	277.843	98
Poduzetnici	4.229	4.624	109
Fizičke osobe	21.840	19.253	88
Ostalo	1.775	3.937	222
UKUPNO	311.099	305.657	98

Neto potraživanja po osnovi zajma su na dan 30. 6. 2017. iznosila 30,1 milijuna KM ili 7,3% od iznosa ukupne aktive sektora leasinga. U odnosu na 31. 12. 2016., neto potraživanja po osnovi zajma su smanjena za 10,4 milijuna KM ili 25,6%, dok su bruto potraživanja smanjena za 10,9 milijuna KM ili 25,8%. Potraživanja po osnovi zajmova u strukturi ukupne aktive leasing društava se kontinuirano smanjuju jer je Zakonom o leasingu zabranjeno leasing društvima zaključivanje novih ugovora o zajmu i isti će ostati u bilancama dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni. Promatrano po razdobljima, otplata po osnovi zajmova iskazuje znake stagnacije (usporene otplate) iz razloga jer leasing društvo koje u svom portfelju ima značajan iznos potraživanja po osnovi zajma u prethodnim razdobljima poslovanja odobrilo moratorij u plaćanju ugovorenih obveza do okončanja procesa revitalizacije poslovanja klijenata kojima su isti odobreni.

Od ukupno iskazanog iznosa neto potraživanja po osnovi zajma, 29,3 milijuna KM ili 97,3% se odnosi na potraživanja jednog leasing društva, koje u svom portfelju ima značajne iznose potraživanja po zajmu, od čega se 28,5 milijuna KM ili 97,2% odnosi na potraživanja od supsidijarnih osoba, putem kojih su prije stupanja na snagu Zakona o leasingu financirani projekti izgradnje nekretnina.

U strukturi potraživanja po osnovi zajma, na zajmove odobrene po osnovi financiranja nekretnina se odnosi 97,3%.

Iskazano stanje bilančne pozicije novac i novčani ekvivalenti na dan 30. 6. 2017. je iznosilo 14,2 milijuna KM, što je za 6,2 milijuna KM ili 76,9% više u odnosu na 31. 12. 2016. Udjel navedene pozicije u ukupnoj aktivi na dan 30. 6. 2017. je iznosio 3,5% i isti se povećao u odnosu na 31. 12. 2016., kada je iznosio 1,9%.

Iskazano stanje pozicije plasmani bankama je na dan 30. 6. 2017. iznosilo 7,7 milijuna KM, što je za 2,8 milijuna KM ili 26,4% manje u odnosu na 31. 12. 2016. Navedena pozicija se uglavnom odnosi na oročena sredstva leasing društava kod komercijalnih banaka.

Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga na dan 30. 6. 2017. iznosila je 27,4 milijuna KM i za 1,6 milijun KM ili 5,56% manje u odnosu na 31. 12. 2016. Pojedinačno promatrano, kod dva leasing društva je iskazan porast neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga u iznosu od 5,8 milijuna KM, dok je kod četiri leasing društva iskazano smanjenje u iznosu od 7,4 milijuna KM, od čega se 5,5 milijuna KM ili 74,3% odnosi na jedno leasing

društvo uslijed prijevremenog zatvaranja ugovora operativnog leasinga zbog statusnih promjena pripajanja leasing društva matičnoj banci. U Tablici 5. Informacije je iskazana struktura neto bilančnih pozicija aktive leasing društava.

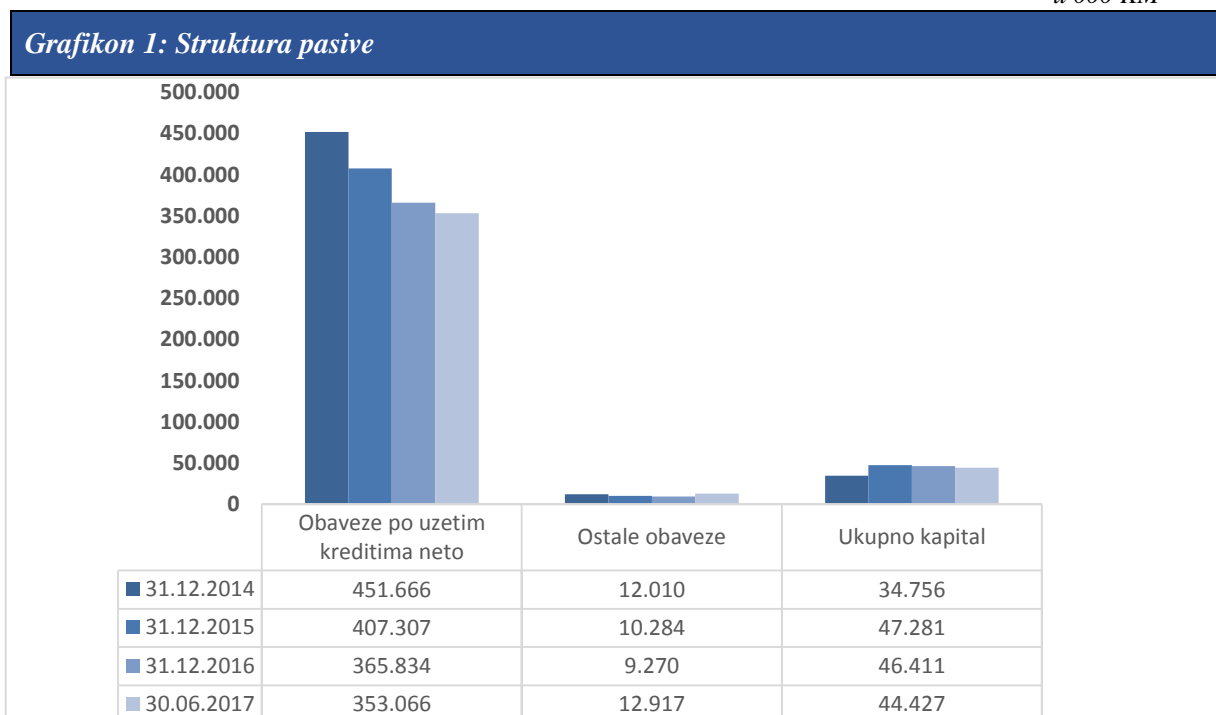
- u 000 KM -

Tablica 5: Struktura neto bilančnih pozicija aktive					
OPIS	31.12.2016	Udjel u aktivi %	30.6.2017	Udjel u aktivi %	INDEKS
1	2	3	4	5	6
Financijski leasing	306.599	72,7%	301.284	73,4%	98,3
Operativni leasing	29.060	6,9%	27.444	6,7%	94,4
Zajam	40.500	9,6%	30.141	7,3%	74,4
Ostala imovina	45.356	10,8%	51.541	12,6%	113,6
UKUPNO	421.515	100,0%	410.410	100,0%	97,4

2.1.1. Obveze i kapital

Obveze po uzetim kreditima na dan 30. 6. 2017. i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive leasing društava (86,0% od ukupnog iznosa bilančne sume). U Grafikonu 1. Informacije je iskazana struktura pasive sektora leasinga.

- u 000 KM -

Ukupne obaveze po kreditima na dan 30. 6. 2017. su iznosile 353,1 milijuna KM. U usporedbi sa stanjem na 31. 12. 2016. iste su smanjene za 12,8 milijuna KM ili 3,5%. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 287,8 milijuna KM ili 81,5% se odnosi na dugoročne obaveze.

U strukturi izvora financiranja nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja. Na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka koje uglavnom pripadaju grupacijama kojima leasing društva pripadaju odnosi se 55,6% od ukupnih kreditnih zaduženja, dok se 19,4% odnosi na izravna zaduženja od osnivača i 25,0% se odnosi na zaduženja od europskih banaka (EIB, EBRD, CEDB i DEG). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih poduzeća, a osigurana su bankarskim garancijama izdanim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa koju leasing društva plaćaju na izvore sredstava u razdoblju od 1.1. do 30.6.2017. iznosila je 1,6% na godišnjoj razini (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u promatranom razdoblju) i ista je u padu u odnosu na 31. 12. 2016. kada je iznosila 2,0%.

Kamatne stope na izvore sredstava leasing društava uglavnom su vezane za varijabilni indeks EURIBOR, čija prosječna vrijednost tijekom prve polovice 2017. godine i dalje bilježi negativne vrijednosti (prosječna vrijednost 6 MEURIBOR -0,24%).

Ukupni kapital leasing društava je na dan 30. 6. 2017. iznosio 44,4 milijuna KM. U usporedbi sa 31. 12. 2016., navedena pozicija je smanjena za 2,0 milijuna KM ili 4,3%. Pojedinačno promatrano, kod četiri leasing društva je došlo do povećanja ukupnog kapitala u iznosu od 1,2 milijuna KM (uslijed pozitivnog poslovanja istih), dok je kod tri leasing društva došlo do smanjenja ukupnog kapitala u iznosu od 3,2 milijuna KM od čega se na jedno leasing društvo odnosi 2,8 milijuna ili 87,2%. Sva leasing društva su iskazala ukupan iznos kapitala veći od minimalnog iznosa (250 tisuća KM) propisanog odredbama člana 8. Zakona o leasingu.

2.1.2. Kvaliteta aktive

Prema podacima iz izvješća leasing društava, rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 30. 6. 2017. iskazane su u iznosu od 4,4 milijuna KM i iste su manje za 127 tisuća KM ili 2,8% u odnosu na 31. 12. 2016. U strukturi potraživanja po financijskom leasingu na dan 30. 6. 2017. iskazano je ukupno 6,4 milijuna KM dospjelih neizmirenih potraživanja i ista su veća za 643 tisuće ili 11,2% u odnosu na 31. 12. 2016. U tablici 6. Informacije je iskazana struktura formiranih rezervi za gubitke po kategorijama kašnjenja.

- u 000 KM -

<i>Tablica 6: Formirane rezerve za financijski leasing po kategorijama kašnjenja</i>			
Dani kašnjenja	Ukupne rezerve 31.12.2016	Ukupne rezerve 30.6.2017	INDEKS
1	2	3	4
0-60	2.610	1.715	66
60-90	604	949	157
90-180	715	1.127	158
preko 180	571	582	102
preko 360	0	0	0
UKUPNO	4.500	4.373	97

Pet leasing društva je iskazalo smanjenje formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31. 12. 2016., što ukazuje na činjenicu da tijekom prve polovice 2017. godine nije došlo do pogoršanja kvalitete portfelja koji se odnosi na potraživanja po financijskom leasingu, odnosno da je kvaliteta portfelja na približno istoj razini u odnosu 31. 12. 2016.

Promatrano po kategorijama kašnjenja dospjelih nenaplaćenih potraživanja, u usporedbi sa 31. 12. 2016., konstatirano je smanjenje rezervi za gubitke u kategorijama kašnjenja od 0 do 60 dana, dok je povećanje evidentirano u kategorijama od 60-90 dana i 90-180 dana. Kašnjenja dospjelih nenaplaćenih potraživanja u kategoriji preko 180 dana ostala su na približno istoj razini u usporedbi sa 31. 12. 2016. Rezerve za zajmove na dan 30. 6. 2017. su iznosile 1,2 milijuna KM i smanjene su za 549 tisuća KM ili 31,1% u odnosu na 31. 12. 2016. Cjelokupan iznos formiranih rezervi za zajmove na dan 30. 6. 2017. je formiran od strane jednog leasing društva koje u svom portfelju ima najznačajniji iznos potraživanja po ugovorima zajma od supsidijarnih osoba.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po financijskom leasingu i zajmu na dan 30. 6. 2017. je iznosio 104,2 milijuna KM, što je smanjenje za 7,6 milijuna KM ili 6,8% u odnosu na iznos iskazan krajem prethodne poslovne godine. Značajno smanjenje ukupnog iznosa otpisanih potraživanja je uzrokovano činjenicom da je jedno leasing društvo izvršilo prijenos (prodaju) potraživanja po leasing ugovorima drugoj pravnoj osobi, a što je izvještajno iskazano na poziciji trajnih otpisa. Od ukupno iskazanog iznosa otpisanih potraživanja, 50,7 milijuna KM ili 48,7% se odnosi na otpise formirane od strane jednog leasing društva.

Tijekom drugog kvartala 2017. godine iskazano je 733 tisuća KM novih otpisa, od čega se 429 tisuća KM ili 58,5% odnosi na otpise formirane od strane jednog leasing društva. Promatrano u istom razdoblju naplata po osnovi otpisanih potraživanja iznosi 3,2 milijuna KM. Na poziciji trajnih otpisa je iskazan iznos od 5,1 milijuna KM. Od navedenog iznosa 4,7 milijuna KM ili 92,16% se odnosi na trajne otpise iskazane od strane jednog leasing društva uslijed prethodno opisane prodaje potraživanja.

Tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga na dan 30. 6. 2017., uslijed raskida leasing ugovora s korisnikom leasinga ili istekom ugovora kod kojih nije ugovoren otkup predmeta leasinga, iznosila je 16,8 milijuna KM i veća je za 3,3 milijuna KM ili 24,6%, od čega se 13,2 milijuna ili 79,0% odnosi na jedno leasing društvo koje je uslijed statusnih promjena pripajanja matičnoj banci izvršilo prijevremeni raskid ugovora operativnog leasinga. Iskazana vrijednost se odnosi na 207 izuzetih jedinica, što je za 146 izuzetih predmeta više u odnosu na 31. 12. 2016., od čega se 169 izuzetih predmeta leasinga odnosi na leasing društvo kod kojeg je pokrenuta statusna promjena. Struktura izuzetih predmeta leasinga je iskazana u Tablici 7. Informacije.

- u 000 KM -

Tablica 7: Izuzeti predmeti leasinga				
VRSTA PREDMETA LEASINGA	31.12.2016			30.6.2017
	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost predmeta leasinga	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost predmeta leasinga
1	2	3	4	5
Putnička vozila	31	283	154	2.527
Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	6	15	26	293
Strojevi i oprema	7	408	5	208
Nekretnine	17	12.772	22	13.767
Ostalo	0	0	0	0
UKUPNO	61	13.478	207	16.795

Pojedinačno promatrano, 13,3 milijuna KM ili 79,9% od ukupne vrijednosti izuzetih predmeta leasinga se odnosi na predmete leasinga izuzete od strane jednog leasing društva.

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta leasinga na dan 30. 6. 2017., 13,8 milijuna KM ili 82,1% se odnosi na nekretnine (poslovni objekti) po kojima su leasing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obveza od strane korisnika leasinga. Ukupan iznos navedene pozicije se odnosi na tri leasing društva. Trenutna tržišna situacija i neadekvatni kriteriji odobravanja

financiranja uzrokuju otežanu prodaju ili novo financiranje preuzetih nekretnina putem financijskog ili operativnog leasinga, naročito ukoliko se uzme u obzir i činjenica da su preuzete nekretnine uglavnom poslovno-proizvodni objekti.

2.2. Profitabilnost

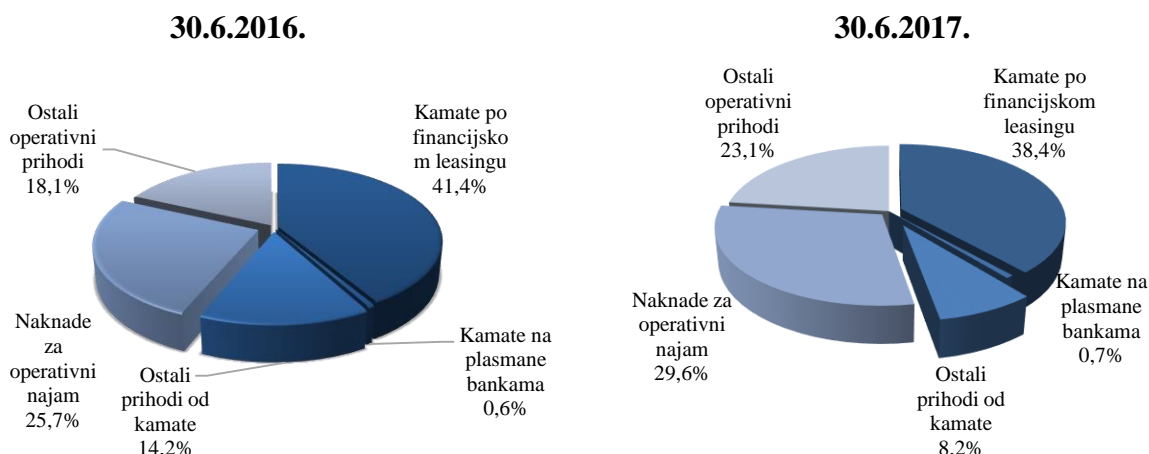
Na razini sektora leasinga u razdoblju od 1.1. do 30.6.2017. ostvarena je dobit u iznosu od 1,7 milijuna KM, što predstavlja povećanje za 300,0 tisuća KM ili 21,3% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine. Pojedinačno promatrano, četiri leasing društava iskazala su pozitivan financijski rezultat u iznosu od 2,3 milijuna KM, dok su tri leasing društva iskazala negativan financijski rezultat u iznosu od 595 tisuća KM, od čega je jedno leasing društvo iskazalo negativan financijski rezultat u iznosu 525 tisuća ili 88,2%. Osnovni financijski rezultat leasing društava iskazan je u Tablici 8. Informacije.

- u 000 KM -

Tablica 8: Osnovni financijski rezultat: dobit/gubitak						
O P I S	30.6.2015		30.6.2016		30.6.2017	
	Iznos	Broj leasing društava	Iznos	Broj leasing društava	Iznos	Broj leasing društava
1	2	3	4	5	6	7
Gubitak	-1.424	1	-1.470	2	-595	3
Dobit	4.879	6	2.876	5	2.301	4
Neto dobit / gubitak	3.455	7	1.406	7	1.706	7

Struktura ukupnih prihoda predstavljena je u Tablici 9. i Grafikonu 2. Informacije. Promatrano po vrsti prihoda, prihodi od kamata u razdoblju od 1.1. do 30.6.2017. su iznosili 9,7 milijuna KM i isti su manji za 2,5 milijuna KM ili 20,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukoliko se promatraju pojedinačne pozicije prihoda od kamata, pozicija prihoda po osnovi kamata iz financijskog leasinga je iznosila 7,9 milijuna KM i za 1,1 milijun KM ili 12,3% je manja u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine. Pozicija ostalih prihoda po kamata je manja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 1,2 milijuna KM ili 52,1%, a što je uzrokovalo smanjenje prihoda po osnovi kamata po zajmu kod jednog leasing društva, u iznosu 719 tisuća KM ili 59,9%, kod kojeg je odobren moratorij u plaćanju ugovorenih obveza.

Tablica 9: Struktura ukupnih prihoda								
Struktura ukupnih prihoda	30.6.2015		30.6.2016		30.6.2017		INDEKS	
	Iznos	% udjel	Iznos	% udjel	Iznos	% udjel	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8(4/2)	9(6/4)
I. Prihod od kamata i slični prihodi								
Kamate po financijskom leasingu	9.653	34,6	8.960	41,4	7.858	38,4	93	88
Kamate na plasmane bankama	230	0,8	127	0,6	137	0,7	55	108
Ostali prihodi od kamate	4.190	15,0	3.079	14,2	1.670	8,2	73	54
UKUPNO	14.073	50,4	12.166	56,2	9.665	47,3	86	79
II. Operativni prihodi								
Naknade za operativni najam	5.745	20,6	5.555	25,7	6.060	29,6	97	109
Naknada za izvršene usluge	16	0,1	4	0,0	2	0,0	25	50
Ostali operativni prihodi	8.105	29,0	3.916	18,1	4.723	23,1	48	121
UKUPNO	13.866	49,6	9.475	43,8	10.785	52,7	68	114
UKUPNI PRIHODI (I+II)	27.939	100,0	21.641	100,0	20.450	100,0	77	94

Grafikon 2: Struktura ukupnih prihoda

Struktura ukupnih rashoda predstavljena je u Tablici 10. i Grafikonu 3. Informacije. Rashodi po osnovi kamata su iznosili 2,9 milijuna KM i isti su manji u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine za 1,5 milijuna KM ili 33,5%. Razlog smanjenja kamatnog rashoda je značajno niži iznos kreditnih zaduženja uslijed smanjenog volumena novih financiranja, kao i kontinuirano smanjenje varijabilnog indeksa EURIBOR-a za koji su uglavnom vezana kreditna zaduženja leasing društava.

Ukupan neto prihod od kamata iskazan za razdoblje od 1.1. do 30.6.2017. iznosio je 6,8 milijuna KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 1,0 milijuna KM ili 13,4%.

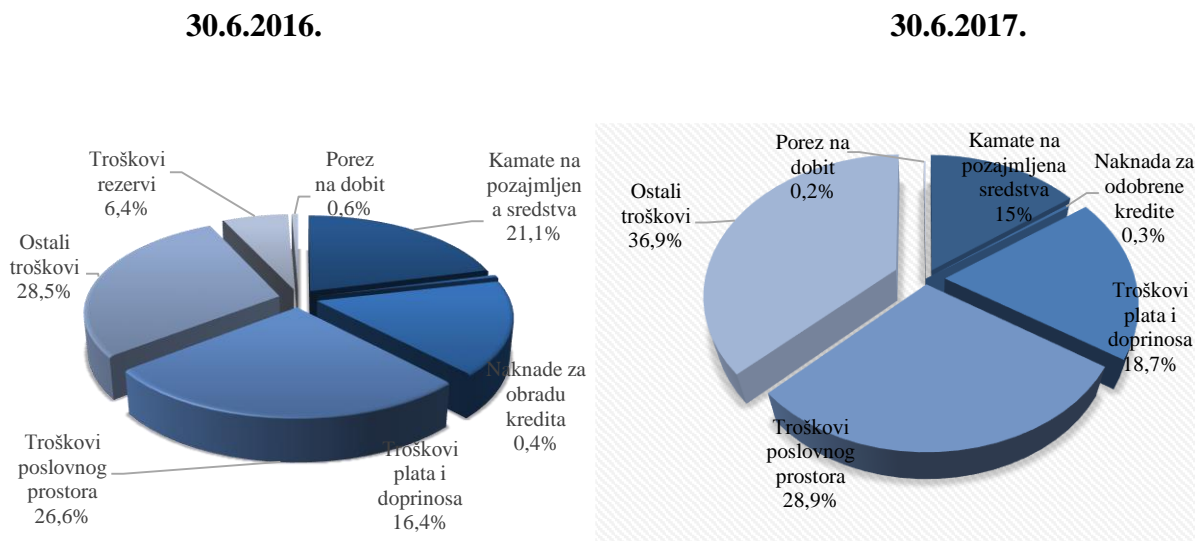
Kategorija operativnih prihoda je iznosila 10,8 milijuna KM i u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine veća je za 1,3 milijuna ili 13,8%. Na izvještajnoj poziciji troškova rezervi za gubitke u razdoblju od 1.1. do 30.6.2017. iskazan je prihod u iznosu od 58 tisuća KM (prihod iskazan po osnovi otpuštanja rezervi za gubitke formiranih u prethodnim poslovnim godinama). U usporedbi s istim razdobljem prethodne poslovne godine, troškovi rezervi za gubitke su manji za 1,4 milijuna KM ili 104,5%.

- u 000 KM -

Tablica 10: Struktura ukupnih rashoda

Struktura ukupnih rashoda	30.6.2015		30.6.2016		30.6.2017		INDEKS	
	Iznos	% udjel	Iznos	% udjel	Iznos	% udjel	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
I. Rashodi od kamata i slični prihodi								
Kamate na pozajmljena sredstva	5.474	22,4	4.249	21,0	2.824	15,0	78	66
Naknade za obradu kredita	122	0,5	85	0,4	57	0,3	70	67
Ostali rashod po kamati	0	0,0	0	0,0	1	0,0	0	0
UKUPNO	5.596	22,8	4.334	21,4	2.882	15,3	77	66
II. Operativni rashodi								
Troškovi plaća i doprinosa	3.558	14,5	3.322	16,4	3.515	18,7	93	106
Troškovi poslovnog prostora	6.959	28,4	5.391	26,6	5.437	28,9	77	101
Ostali troškovi	6.200	25,3	5.771	28,5	6.934	36,9	93	120
UKUPNO	16.717	68,3	14.484	71,6	15.886	84,5	87	110
III. Troškovi rezervi	2.008	8,2	1.294	6,4	n/a	n/a	64	n/a
Porez na dobit	171	0,7	123	0,6	34	0,2	72	28
UKUPNI RASHODI (I+II+III)	24.492	100,0	20.235	100,0	18.802	100,0	83	93

Grafikon 3: Struktura ukupnih rashoda

2.3. Ponderirana nominalna i efektivna kamatna stopa

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o leasingu izraženu na godišnjoj razini i iskazuje se sukladno Odluci o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o financijskom leasingu.

Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore financijskog leasinga zaključene u prvoj polovici 2017. godine je iznosila 3,4% za kratkoročne i 4,7% za dugoročne ugovore, dok je efektivna kamatna stopa za kratkoročne ugovore iznosila 5,6%, a za dugoročne 7,3% na godišnjoj razini. Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa u prvoj polovici 2017. godine je iznosila 4,7%, a efektivna 7,3% na godišnjoj razini. U usporedbi s istim razdobljem prethodne poslovne godine kada je iskazana ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa od 5,1% i efektivna od 8,1% na godišnjoj razini, evidentno je smanjenje kamatnih stopa po ugovorima financijskog leasinga.

Trend smanjenja nominalnih kamatnih stopa je nastavljen i u 2017. godini u odnosu na 2015. i 2016. godinu, a isti je uzrokovan niskom vrijednošću varijabilnog indeksa (EURIBOR) za koji su vezane izlazne kamatne stope, kao i činjenicom da je tijekom prethodne i početkom tekuće poslovne godine većina tržišno aktivnih leasing društava nudila akcijske proizvode po kojima je kamata na iznos financiranja (u cijelosti ili djelomično) subvencionirana od strane dobavljača predmeta leasinga, dok je po pojedinim akcijskim proizvodima od strane osiguravajućih društava subvencionirana i naknada po osnovi kasko osiguranja predmeta leasinga. Iskazane oscilacije ponderiranih efektivnih kamatnih stopa po razdobljima su uglavnom uzrokovane činjenicom da izračun efektivne kamatne stope na ugovore zaključene s fizičkim osobama nije istovjetan izračunu iste u ugovorima zaključenim s pravnim osobama (u izračun iste se ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore s fizičkim osobama zakonska obveza). U Tablici 9. Informacije su detaljno iskazane ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope po ugovorima zaključenim u prvoj polovici 2017. godine

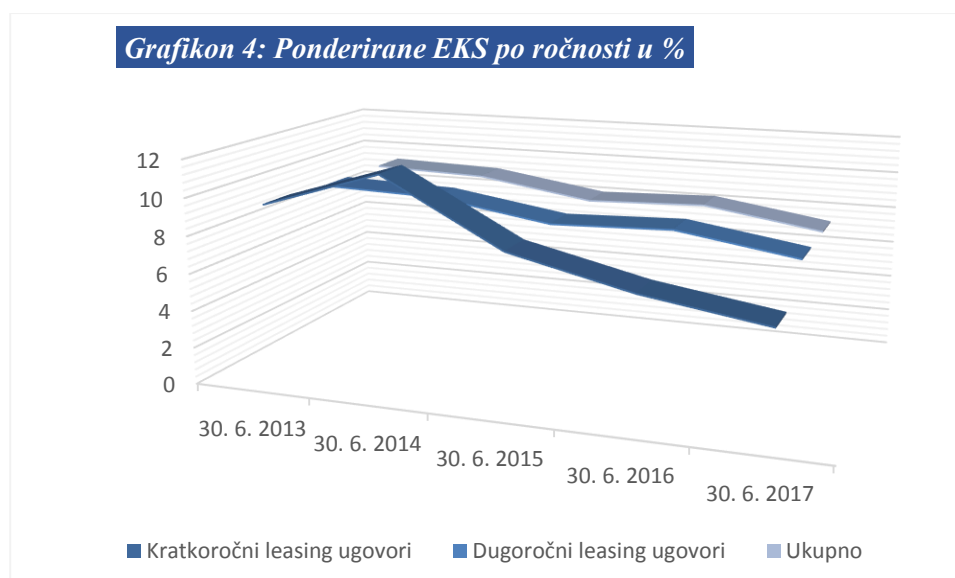
Tablica 11: Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za ugovore financijskog leasinga zaključene u prvoj polovici 2017. godine

Redni broj	OPIS	Broj ugovora	Iznos financiranja	Ponderirana nominalna kamatna stopa	Ponderirana efektivna kamatna stopa
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	35	929	3,4%	5,6%
a.	Putnička vozila	23	416	5,2%	7,9%
b.	Vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	8	249	3,7%	5,9%
c.	Strojevi i oprema	4	264	0,4%	1,7%
d.	Ostalo	0	0	0,0%	0,0%
1.1.	Kratkoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	35	929	3,4%	5,6%
a.	Pravne osobe	34	920	3,4%	5,5%
b.	Poduzetnici	0	0	0,0%	0,0%
c.	Fizičke osobe	1	9	5,0%	11,4%
2.	Dugoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	1.589	68.268	4,7%	7,3%
a.	Putnička vozila	1.009	31.026	5,1%	8,2%
b.	Vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	473	29.233	4,4%	6,6%
c.	Strojevi i oprema	106	8.003	4,6%	6,1%
d.	Nekretnine	0	0	0,0%	0,0%
e.	Ostalo	1	6	7,0%	36,5%
2.1.	Dugoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	1.589	68.268	4,7%	7,3%
a.	Pravne osobe	1.414	63.818	4,7%	6,7%
b.	Poduzetnici	41	1.267	5,8%	8,1%
c.	Fizičke osobe	134	3.183	5,0%	17,4%
UKUPNO (1+2)		1.624	69.197	4,7%	7,3%

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o financijskom leasingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika leasinga, kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi leasing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine leasing ugovora. Pored navedenog, na odstupanje u iznosu nominalne i efektivne kamatne stope utječe i primjena Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga po kojem je u izračunu efektivne kamatne stope za ugovore financijskog leasinga zaključene s fizičkim osobama uključen i iznos naknade po osnovi kasko osiguranja predmeta leasinga. U Tablici 10. i Grafikonu 4. Informacije je iskazano kretanje ponderiranih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa za ugovore financijskog leasinga po razdobljima.

Tablica 12: Ponderirana prosječna NKS i EKS po ugovorima financijskog leasinga

OPIS	30.6.2013		30.6.2014		30.6.2015		30.6.2016		30.6.2017	
	1		2		3		4		5	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
I. Kratkoročni leasing ugovori										
1. Prema predmetu leasinga	6,2%	9,5%	6,6%	11,5%	5,1%	8,1%	3,4%	6,6%	3,4%	5,6%
a) Putnička vozila	6,5%	10,1%	6,6%	12,2%	5,0%	7,9%	4,8%	10,7%	5,2%	7,9%
b) Vozila za obavlj. djelatnosti	5,5%	9,3%	6,3%	10,6%	5,6%	9,5%	4,0%	5,5%	3,7%	5,9%
c) Strojevi i oprema	5,7%	8,0%	7,1%	12,0%	4,2%	5,6%	0,8%	2,2%	0,4%	1,7%
d) Nekretnine	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
e) Ostalo	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
1.1. Prema korisniku leasinga	6,2%	9,5%	6,6%	11,5%	5,1%	8,1%	3,4%	6,6%	3,4%	5,6%
a) Pravne osobe	6,0%	9,0%	6,5%	11,2%	5,0%	7,8%	3,2%	5,1%	3,4%	5,5%
b) Poduzetnici	9,4%	16,5%	9,5%	23,6%	0,0%	0,0%	6,0%	11,7%	0,0%	0,0%
c) Fizičke osobe	7,4%	14,0%	8,2%	17,8%	7,3%	12,8%	6,0%	86,3%	5,0%	11,4%
II. Dugoročni leasing ugovori										
2. Prema predmetu leasinga	6,9%	9,3%	6,6%	9,1%	6,0%	8,1%	5,2%	8,3%	4,7%	7,3%
a) Putnička vozila	7,2%	9,8%	6,7%	9,4%	6,0%	8,9%	5,4%	9,5%	5,1%	8,2%
b) Vozila za obavlj. djelatnosti	6,8%	9,2%	6,4%	8,7%	5,7%	7,7%	4,8%	7,2%	4,4%	6,6%
c) Strojevi i oprema	6,7%	8,9%	6,8%	9,6%	6,3%	7,8%	5,3%	7,1%	4,6%	6,1%
d) Nekretnine	7,4%	7,9%	6,2%	6,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
e) Ostalo	8,8%	12,0%	9,5%	15,9%	0,0%	0,0%	6,9%	22,0%	7,0%	36,5%
2.1. Prema korisniku leasinga	6,9%	9,3%	6,6%	9,1%	6,0%	8,1%	5,2%	8,3%	4,7%	7,3%
a) Pravne osobe	6,9%	9,2%	6,6%	9,1%	6,0%	8,0%	5,2%	7,4%	4,7%	6,7%
b) Poduzetnici	7,0%	9,4%	7,2%	10,5%	7,0%	11,0%	6,5%	9,0%	5,8%	8,1%
c) Fizičke osobe	7,1%	9,9%	5,9%	8,6%	5,5%	10,0%	5,0%	20,8%	5,0%	11,4%
UKUPNO	6,9%	9,3%	6,6%	9,1%	6,0%	8,1%	5,1%	8,3%	4,7%	7,3%

Grafikon 4: Ponderirane EKS po ročnosti u %

2.4. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga u razdoblju od 1.1. do 30.6.2017. iznosila je 78,4 milijuna KM i za 10,3 milijuna KM ili 15,1% je veća u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Broj novozaključenih ugovora u istom razdoblju je 1.897 ugovora i veći je za 262 ugovora ili 16,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Prosječna vrijednost ugovora zaključenih u tijekom prvog polugodišta 2017. godine je iznosila 41,3 tisuća KM i na razini je prosječne vrijednosti ugovora zaključenih u istom razdoblju prethodne godine. Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u prvoj polovici 2017. godine, 69,2 milijuna KM ili 88,3% se odnosi na ugovore financijskog leasinga. U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine kada je udjel financijskog leasinga u ukupnom iznosu financiranja iznosio 92,0% evidentno je povećanje udjela ugovora operativnog leasinga u ukupnom iznosu financiranja. U Tablici 11. Informacije je iskazan usporedni pregled ostvarenog opsega novozaključenih ugovora u prvoj polovici tekuće i prethodne poslovne godine.

- u 000 KM -

Predmet leasinga	30.6.2016.			30.6.2017.		
	Financijski leasing	Operativni leasing	Ukupno	Financijski leasing	Operativni leasing	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7
Vozila	54.194	5.417	59.611	60.924	9.174	70.098
Oprema	8.470	0	8.470	8.267	0	8.267
Nekretnine	0	0	0	0	0	0
Ostalo	33	0	33	6	0	6
UKUPNO	62.697	5.417	68.114	69.197	9.174	78.371

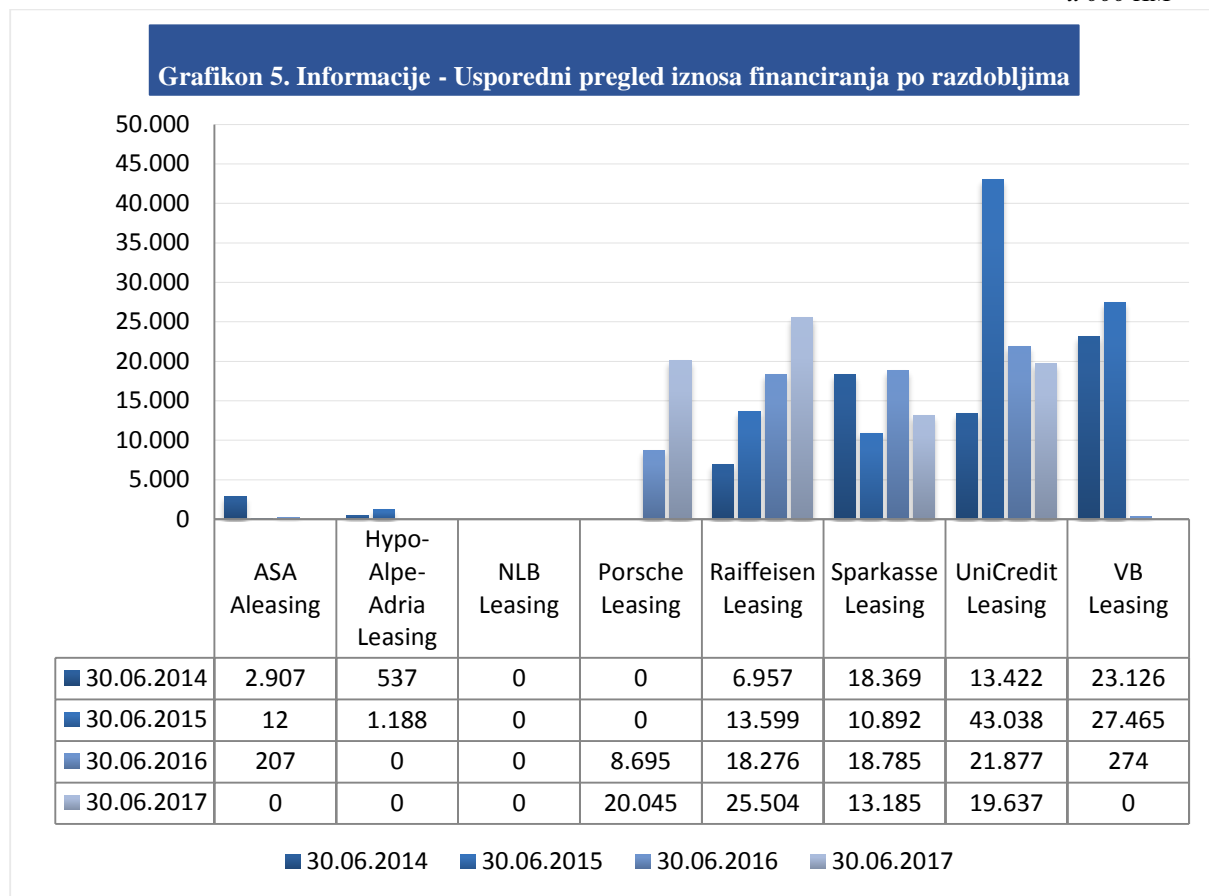
Ukupan iznos novih financiranja u prvoj polovici 2017. godine ostvarila su četiri leasing društva (tri leasing društva su obustavila zaključenje novih ugovora, izuzev sporadičnih slučajeva financiranja izuzetih predmeta leasinga).

U strukturi novih plasmana prema vrsti korisnika leasinga dominiraju plasmani prema pravnim osobama (94,3% od ukupnog iznosa financiranja tijekom prve polovice 2017. godine). Kao jedan od bitnih razloga je činjenica da je financiranje putem leasinga za fizičke osobe nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

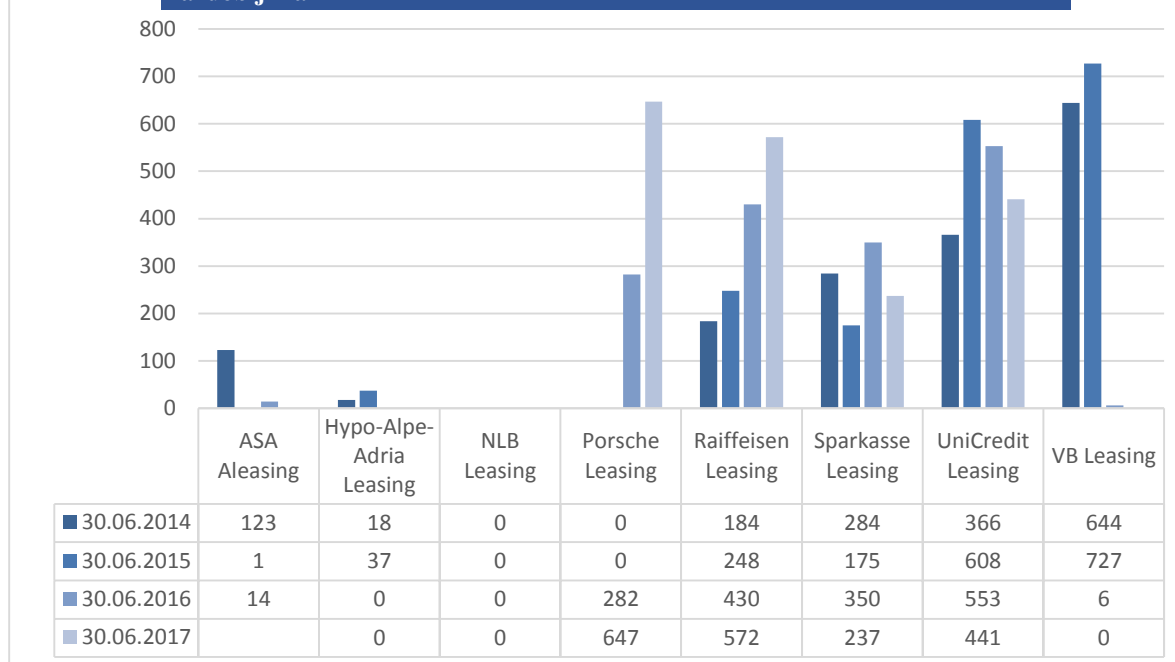
2.5. Tržišni udjel prema financijskom volumenu i broju ugovora

Usporedni prikaz pojedinačnog tržišnog udjela leasing društava prema ukupnom volumenu i broju novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga je iskazano u Grafikonima 5. i 6. Informacije.

- u 000 KM

Grafikon 6. Informacije - Usporedni pregled po ostvarenom broju ugovora po razdobljima

Na temelju iskazanih grafičkih prikaza vidljivo je da je kod dva leasing društva tijekom prvog polugodišta 2017. godine došlo do povećanja volumena novih financiranja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok je kod dva od četiri tržišno aktivna leasing društva došlo do blagog pada u ostvarenom volumenu financiranja.

III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Prema pokazateljima poslovanja leasing društava u Federaciji BiH sa 30. 6. 2017. može se zaključiti da poslovanje leasing društava tijekom prve polovice 2017. godine ukazuje na porast poslovnih aktivnosti i povoljne financijske pokazatelje leasing društava koja nisu obustavila nove poslovne aktivnosti. Povećanje ukupnog volumena financiranja i broja novozaključenih ugovora predstavlja odraz pojačane aktivnosti leasing društava na razvoju i unapređenju leasing proizvoda.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor leasing društava Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod leasing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika financijskih usluga financiranih putem leasinga s ciljem ostvarivanja financijske stabilnosti pojedinog leasing društva i djelatnosti leasinga na razini Federacije BiH.

Agencija će se u narednom razdoblju fokusirati na sljedeće aspekte:

- dopunjavanje podzakonske regulative u smislu izradi novih i izmjeni i dopuni postojećih podzakonskih akata sukladno usvojenim izmjenama i dopunama Zakona o leasingu,
- nastaviti i dalje kontinuiran nadzor leasing društava putem izvješća i kontrolama na licu mjesta,
- insistirati na kapitalnom jačanju leasing društava i internom definiranju parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- nadzirati usklađenost leasing društava sa zakonima i podzakonskim aktima i primjeni dobrih praksi u segmentu zaštite korisnika financijskih usluga i žiranata,

- nastaviti praćenje aktivnosti leasing društava na sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma,
- unapređenje strukture i kvalitete podataka u Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova,
- unapređivati suradnju s Udrugom društava za leasing u BiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative leasing društava i
- unapređivati suradnju s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama.

Aktivnosti leasing društava trebaju biti usmjerene na:

- kreiranje i dogradnju regulative za leasing društva u smislu djelovanja i poslovanja leasing društava,
- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- jačanje sustava unutarnjih kontrola s ciljem: osiguranja pouzdanosti i integriteta podataka i informacija, osiguranja točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, usklađenosti s poslovnim politikama, planovima programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i sprječavanje prevara i pogrešaka,
- osiguranje adekvatne i organizacijski neovisne funkcije unutarnje revizije, koja vrši ocjenu aktivnosti, efikasnosti i uspješnosti sustava unutarnjih kontrola, te daje stručno mišljenje, preporuke i savjete o izvršenim kontrolama,
- unapređenje politika i procedura u upravljanju rizicima (osnovni rizici kojima su leasing društva izložena: kreditni, rizik financirane imovine, tržišni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik),
- implementaciju zakona i zakonskih akata u segmentu zaštite korisnika financijskih usluga i žirana,
- unapređenje palete proizvoda koji se nude tržištu i pronalaženje novih kanala prodaje,
- detaljnije informiranje klijenata o proizvodima koje leasing društva nude u cilju boljeg razumijevanja i ozbiljnijeg pristupa financiranju putem leasinga i
- redovito, ažurno i točno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke.

Broj: U.O.-06-04/17
Sarajevo, 30. kolovoza 2017.

IV. PRILOZI

Prilog 1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje leasing društava

Prilog 2. Osnovni podaci o leasing društvima

Prilog 3. Pregled vlasničke strukture leasing društava

Prilog 4. Pregled rezervi za zajmove leasing društava

Prilog 5. Pregled rezervi za financijski leasing

Prilog 6. Konsolidirana bilanca stanja

Prilog 7. Konsolidirani račun dobiti i gubitka

Prilog 8. Rangiranje bilančne sume

Prilog 9. Pregled osnovnih financijskih pokazatelja

Prilog 1.

20

**PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LEASING
DRUŠTAVA KOJI SU BILI VAŽEĆI SA 30. 6. 2017.**

Odluke Agencije za poslovanje leasing društava	Službene novine Federacije BiH
1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga,	46/09
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje suglasnosti leasing društvu,	46/09 i 46/11
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,	48/12
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom leasingu,	46/09
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanja leasing naknade po ugovoru o operativnom leasingu,	46/09 i 48/12
6. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koja leasing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvješćivanja,	46/09, 48/12 i 110/12
7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima leasing društva,	46/09
8. Odluka o nadzoru leasing društava,	46/09
9. Odluka o naknadama koje leasing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH,	46/09 i 46/11
10. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenata,	23/14 i 62/14
11. Odluka o uvjetima i načinu postupanja po zahtjevu žiranata za oslobađanje od obveze jamstva,	23/14 i 62/14
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje financiranja putem leasing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti,	62/14
13. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uvjeta poslovanja davatelja finansijskih usluga,	46/14

Pravila	Službene novine Federacije BiH
Pravila postupanja ombudsmana za bankovni sustav Federacije Bosne i Hercegovine	93/15

Upute Agencije za poslovanje leasing društava
1. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom leasingu,
2. Uputa za izradu izvješća leasing društava

Prilog 2.

OSNOVNI PODACI O LEASING DRUŠTVIMA

Redn i broj	Naziv leasing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja licencije	Broj stalno zaposlenih	Web adresa
1.	ASA LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg međunarodnog prijateljstva 25, Sarajevo	Aida Rifelj	+ 387 33 774 852	22.03.2010.	7	www.asa-leasing.ba
2.	NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg solidarnosti 2a, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 789 345	19.03.2010.	7	www.nlbleasing.ba
3.	PORSCHE LEASING d.o.o.	Trg međunarodnog prijateljstva 24, Sarajevo	Dejan Stupar	+ 387 33 257 147	28.05.2015.	18	www.porscheleasing.ba
4.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne bb, Sarajevo	Munir Čengić	+ 387 33 254 354	19.01.2010.	33	www.rlbh.ba
5.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7, Sarajevo	Elma Hošo	+ 387 33 565 850	11.02.2010.	20	www.s-leasing.ba
6.	UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	Ložionička 7, Sarajevo	Ivana Raić - Orešković	+ 387 33 721 750	16.03.2010.	23	www.unicreditleasing.ba
7.	VB LEASING d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010.	15	www.vbleasing.ba
UKUPNO						123	

PREGLED VLASNIČKE STRUKTURE LEASING DRUŠTAVA

LEASING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	% učešća
ASA LEASING d.o.o. Sarajevo	ASA AUTO d.o.o. Sarajevo	82,81%
	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	17,19%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
PORSCHE LEASING d.o.o.	PORSCHE BANK Aktiengesellschaft Salzburg Austrija	100,00%
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	100,00%
SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	51,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	49,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	100,00%
VB LEASING d.o.o. Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	100,00%

PREGLED REZERVI ZA ZAJMOVE LEASING DRUŠTAVA

- u 000 KM -

Dani kašnjenja	Stopa rezerviranja	Iznos potraživanja	Rezerve	Više obračunate izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,05%	31.351	15	1.198	1.213
60-90	5%	0	0	0	0
90-180	10%	0	0	0	0
180-270	30%	4	1	0	1
270-360	50%	0	0	0	0
preko 360	100%	0	0	0	0
UKUPNO		31.355	16	1.198	1.214

PREGLED REZERVI ZA FINANCIJSKI LEASING

- u 000 KM -

Dana kašnjenja	Stopa rezerv. za financ. leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za financ. leasing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pokretne stvari	Iznos potraživanja za nepokretne stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokretne stvari	Rezerve			
							Za pokretne stvari	Za nepokretne stvari	Više obračunate i izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,50%	0,50%	269.704	24.179	68.726	3.252	344	16	1.355	1.715
60-90	10%	10%	6.879	1.693	1.322	866	132	87	730	949
90-180	50%	50%	2.472	0	555	0	278	17	832	1.127
preko 180	100%	75%	583	147	582	22	582	0	0	582
preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO			279.638	26.019	71.185	4.140	1.336	120	2.917	4.373

KONSOLIDIRANA BILANCA STANJA

- u 000 KM -

Red. broj	OPIS	31.12.2016		30.6.2017		INDEKS
		Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	8.048	1,9%	14.235	3,5%	177
2.	Plasmani bankama	10.520	2,5%	7.738	1,9%	74
3.	Potraživanja po financijskom leasingu, neto	306.599	72,7%	301.284	73,4%	98
3a)	Potraživanja po financijskom leasingu, bruto	345.957	82,1%	337.869	82,3%	98
3b)	Rezerve za gubitke	4.500	1,1%	4.373	1,1%	97
3c)	Odgođeni prihodi po osnovi kamata	34.347	8,1%	31.753	7,7%	92
3d)	Odgođeni prihodi po osnovi naknada	511	0,1%	459	0,1%	90
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	2	0,0%	2	0,0%	100
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	33.037	7,8%	29.505	7,2%	89
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	8.973	2,1%	6.855	1,7%	76
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog leasinga	44.267	10,5%	41.054	10,0%	93
5c)	Ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	4.996	1,2%	4.794	1,2%	96
5d)	Ispravka vrijednosti-operativni leasing	15.207	3,6%	13.610	3,3%	89
6.	Dugoročne investicije	48	0,0%	48	0,0%	100
7.	Ostala aktiva (7a+7b)	63.261	15,0%	57.598	14,0%	91
7a)	Zajmovi, neto	40.500	9,6%	30.141	7,3%	74
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	42.263	10,0%	31.355	7,6%	74
7a2)	Rezerve za zajmove	1.763	0,4%	1.214	0,3%	69
7b)	Zalihe	13.468	3,2%	16.947	4,1%	126
7c)	Ostala aktiva	9.293	2,2%	10.510	2,6%	113
	UKUPNA AKTIVA	421.515	100,0%	410.410	100,0%	97
	PASIVA					
9.	Obveze po uzetim kreditima, neto	365.834	86,8%	353.066	86,0%	97
9a)	Obveze po kratkoročnim kreditima	51.431	12,2%	65.412	15,9%	127
9b)	Obveze po dugoročnim kreditima	314.554	74,6%	287.793	70,1%	91
9c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	151	0,0%	139	0,0%	92
10.	Ostale obveze	9.270	2,2%	12.917	3,1%	139
	UKUPNO OBVEZE	375.104	89,0%	365.983	89,2%	98
11.	Temeljni kapital	48.116	11,4%	42.472	10,3%	88
12.	Rezerve	3.691	0,9%	1.885	0,5%	51
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-5.396	n.a	70	0,0%	n/a
	UKUPNO KAPITAL	46.411	11,0%	44.427	10,8%	96
	UKUPNO PASIVA	421.515	100,0%	410.410	100,0%	97
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	116.392	27,6%	111.784	27,2%	96
	Novi otpis (+)	3.224	0,8%	733	0,2%	23
	Naplata (-)	3.161	0,7%	3.230	0,8%	102
	Trajni otpis (-)	4.671	1,1%	5.102	1,2%	109
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	111.784	26,5%	104.185	25,4%	93

KONSOLIDIRANI RAČUN DOBITI I GUBITKA

- u 000 KM -

Red. broj	OPIS	30.6.2016.		30.6.2017.		INDEKS 30.06.2017/ 30.06.2016
		Iznos	% u ukupnim prihodima/ rashodima	Iznos	% u ukupnim prihodima/ rashodima	
	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata	12.166	56,2%	9.665	47,3%	79
1a)	Kamate po finansijskom leasingu	8.960	41,4%	7.858	38,4%	88
1b)	Kamate na plasmane bankama	127	0,6%	137	0,7%	108
1c)	Naknade (za obradu leasing zahtjeva itd.)	543	2,5%	456	2,2%	84
1d)	Ostali prihodi po kamatama	2.536	11,7%	1.214	5,9%	48
2.	Rashodi po kamatama	4.334	21,5%	2.882	15,4%	66
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	4.249	21,1%	2.824	15,1%	66
2b)	Naknade za obradu kredita	85	0,4%	57	0,3%	67
2c)	Ostali rashodi po kamatama	0	0,0%	1	0,0%	0
3.	Neto prihodi od kamata	7.832	36,2%	6.783	33,2%	87
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	9.475	43,8%	10.785	52,7%	114
4a)	Naknade za izvršene usluge	4	0,0%	2	0,0%	50
4b)	Naknada za operativni najam	5.555	25,7%	6.060	29,6%	109
4c)	Prihod od prodaje leasing objekta	3	0,0%	0	0,0%	0
4d)	Ostali operativni prihodi	3.913	18,1%	4.723	23,1%	121
4d1)	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	1.100	5,1%	2.017	9,9%	0
4d2)	Prihodi od opomena	268	1,2%	187	0,9%	70
4d3)	Ostalo	2.545	11,8%	2.519	12,3%	99
5.	Operativni rashodi	14.484	72,0%	15.886	84,9%	110
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	3.322	16,5%	3.515	18,8%	106
5b)	Troškovi poslovnog prostora	5.391	26,8%	5.437	29,1%	101
5c)	Ostali troškovi	5.771	28,7%	6.934	37,1%	120
6.	Troškovi rezervi za gubitke	1.294	6,4%	-58	n/a	n/a
7.	Dobit prije poreza	1.529	7,1%	1.740	8,5%	114
8.	Porez na dobit	123	0,6%	34	0,2%	28
9.	Neto dobit	1.406	6,5%	1.706	8,3%	121

RANGIRANJE BILANČNE SUME

- u 000 KM -

31.12.2016					30.6.2017					
Rang	Leasing društvo	Bilančna suma	Udjel 2016.	Kumul. udjel	Rang	Leasing društvo	Bilančna suma	Udjel u prvoj polovici 2017.	Kumul. udjel	INDEKS
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	146.163	34,7%	34,7%	1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	142.580	34,7%	34,7%	98
2.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	124.991	29,7%	64,3%	2.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	121.441	29,6%	64,3%	97
3.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	57.295	13,6%	77,9%	3.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	56.146	13,7%	78,0%	98
4.	VB Leasing Leasing d.o.o. Sarajevo	50.746	12,0%	90,0%	4.	Porsche Leasing d.o.o.	39.526	9,6%	87,6%	182
5.	Porsche Leasing d.o.o.	21.706	5,1%	95,1%	5.	VB Leasing Leasing d.o.o. Sarajevo	32.487	7,9%	95,6%	64
6.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	16.410	3,9%	99,0%	6.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	14.920	3,6%	99,2%	91
7.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	4.204	1,0%	100,0%	7.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	3.310	0,8%	100,0%	79
UKUPNO		421.515	100,0%		UKUPNO		410.410	100,0%		97

PREGLED OSNOVNIH FINANCIJSKIH POKAZATELJA

- u 000 KM -

Redni broj	Leasing društvo	Ukupni kapital	Rang po ukupnom kapitalu	Neto dobit/gubitak	Rang po neto dobit/gubitak	Plasmani u prvoj polovici 2017. godine	Rang plasmanima u prvoj polovici 2017. godine	Broj ugovora u prvoj polovici 2017. godine	Rang po broju ugovora u prvoj polovici 2017. godine
1.	Asa Aleasing d.o.o. Sarajevo	3.154	6.	-33	5.	0	-	0	-
2.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	6.960	3.	-37	6.	0	-	0	-
3.	Porsche Leasing d.o.o. Sarajevo	1.740	7.	234	3.	20.045	2.	647	1.
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	16.517	1.	1.111	1.	25.504	1.	572	2.
5.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	5.403	4.	886	2.	13.185	4.	237	4.
6.	Unicredit Leasing d.o.o. Sarajevo	7.023	2.	70	4.	19.637	3.	441	3.
7.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	3.630	5.	-525	7.	0	-	0	-
	UKUPNO	44.427		1.706		78.371		1.897	